

Asterisk bringer **en serie om dilemmaer i det daglige arbejde**. I hvert nummer af Asterisk kan du møde en person, der arbejder som praktiker inden for det pædagogiske felt, og som fortæller om de dilemmaer, hun eller han møder i det daglige arbejde.

SMERTEMAGNETEN

Hvad siger man, når en stor dreng spørger, om man vil lege mor for ham, fordi hans egen mor har svigtet? **Som frivillig på et børnehjem i Honduras** har KATHRINE GROTH oplevet, hvor svært det er at være vidne til en smerte, man ikke kan bruge sin faglighed til at forløse.

Af MALENE FENGER-GRØNDAHL

Skal vi ikke lege, at du er min mor? Spørgsmålet tvang tårerne frem i Kathrine Groths øjne. Hun gav den store dreng et kram. Det var 'familiedag' på det lille børnehjem i Honduras, og de børn, hvis forældre stadig var i live, havde taget deres fineste tøj på og ventede spændt på besøg. Også Daniel og hans tvillingebror. Men de ventede forgæves. Deres mor dukkede ikke op.

Episoden fandt sted, da den pædagoguddannede Kathrine Groth for første gang var i Honduras for at arbejde som frivillig på et børnehjem. Det er seks år siden, men mindet får stadig tårer frem i hendes øjne. "Jeg forstod, hvor smertefuldt det var for Daniel at blive svigtet. Men jeg kunne ikke for alvor tale med ham om det – både fordi jeg ikke kunne spansk nok til at tale om så svære ting, og fordi jeg vidste, at jeg snart skulle rejse tilbage til Danmark. Så jeg ville ikke åbne for noget, jeg ikke kunne følge op på. Det ville være endnu et svigt," siger Kathrine Groth.

Hun oplevede generelt, at børnene havde meget svært ved at sætte ord på deres egne historier, og at de ikke var vant til at tale om svære

ting. Vovede de at betro sig til hende, brød de af og til sammen, og hun var bekymret for, om det kunne skade mere end gavne at åbne op for voldsomme traumer, når de ikke havde nogen modeller for at tackle de svære følelser.

"Konflikter eller problematisk adfærd blandt børnene blev typisk løst med fysisk afstraffelse. De store piger lærte at afstraffe de små ved at slå dem med læderbælter. Det var tydeligt, at børnene ikke havde respekt for det. Det var bare noget, der skulle overstås, men de tænkte ikke over logikken bag slagene," siger Kathrine.

Hun og hendes medstuderende blev af det øvrige personale opfordret til at slå børnene,

men det afviste de begge at gøre. I stedet forsøgte de at lave regler om, at børn, der fx stod op om natten og besøgte hinanden på værelserne, skulle tidligt i seng dagen efter, mens de andre måtte blive oppe og spille og hygge med de voksne.

"Personalet noterede sig, hvordan vi gjorde, og de protesterede ikke. Men de ændrede ikke selv adfærd, og det kan jeg sådan set godt forstå. Dels havde de ingen pædagogisk uddannelse; dels har de meget få ressourcer, så meget handler om at få tingene klaret nemmest muligt fra minut til minut," siger hun. Men frustrationen over ikke at kunne skabe generelle forandringer var der.

"Jeg følte mig splittet mellem Danmark og Honduras. I Danmark havde jeg et meningsfuldt arbejde på et behandlingstilbud for misbrugere. I Honduras var der 43 børn på et hjem, som havde brug for pædagogisk faglighed. Jeg drømte om at tage derover og arbejde som daglig leder af børnehjemmet. Jeg havde en hel liste med ting, jeg gerne ville ændre," siger Kathrine.

På listen stod bl.a. daglige morgenmøder, hvor personalet kunne orientere hinanden om vigtige hændelser, og udslusningsarbejde. Når børnene forlader hjemmet, aner de ikke, hvordan man køber ind eller betaler en elregning, fortæller hun.

Kathrines første ophold på børnehjemmet var i 2005, da hun som en del af sin uddannelse tog en udlandspraktik på fem måneder. At det blev Honduras, var lidt af en tilfældighed, og da hun ankom dertil, var det første gang, hun satte fødderne i et udviklingsland. "Alt var fremmedartet. Der lugtede, der var

Under sit praktikophold på et børnehjem i Honduras opdagede Kathrine Groth hurtigt, at hvis hun satte sig på en trappesten, sugede hun børn til sig som en magnet.

bananfluer, og jeg forstod meget lidt spansk,” husker hun med et smil.

Da chokket over støv og bananfluer havde lagt sig, var det den anderledes pædagogiske praksis, der gjorde indtryk. Kathrine opdagede hurtigt, at hvis hun satte sig på en trappesten, sugede hun børn til sig som en magnet. ”De ville tale, lege, kramme. I Honduras er der ikke tradition for at være i øjenhøjde med børn på den måde, vi finder naturligt i Danmark. Børnene deltager i arbejdet, men man inddrager dem ikke i beslutninger. Det er sikkert ikke noget problem for almindelige børn. Men børnene på hjemmet har været udsat for store svigt, og ingen taler med dem,” siger hun.

Siden sit praktikophold er Kathrine vendt tilbage til børnehjemmet fire gange. Første gang blev børnene overraskede over, at hun holdt sit løfte om at komme igen; næste gang blev hun modtaget med kys og kram. Flere børn begyndte også at betro hende ting, de ikke havde talt med andre om.

”En dreng havde set sin mor blive dræbt. I ti år havde han haft mareridt om det hver nat, men han troede, at det bare var en drøm. En

pige havde overværet, at hendes far dræbte hendes bror, men hun var så lille, da det skete, at hun var i tvivl, om hun huskede rigtigt. Da jeg fortalte lederen af børnehjemmet, hvad pigen havde sagt til mig, lovede lederen mig at sende pigen til psykolog. Men med de få ressourcer, de har, bliver det sikkert kun en enkelt samtale,” siger Kathrine med et suk.

”Det er frustrerende, at jeg ikke kan sætte ind med de tiltag, som min faglighed siger mig, at der er et skrigende behov for. Jeg kan ikke starte et terapeutisk forløb med et barn og så bare tage af sted et par måneder efter, uden at der er nogen til at tage over. Så længe personalet på børnehjemmet ikke har nogen pædagogisk uddannelse og har så lidt tid, er det ikke realistisk, at de kan løfte den slags opgaver. Nogle gange følte jeg mig som en magnet, der sugede børnenes smerte til mig, men måtte ryste både dem og deres historier af mig igen for ikke at åbne nogle sår, jeg ikke kunne være med til at lukke,” siger Kathrine og tilføjer, at hun ser sin rolle som en inspirator, der måske kan være med til at ændre tingene over tid ved at vise, at der

er andre måder at gøre tingene på – og ved at stille forsigtige forslag uden at forsøge at pådutte honduranerne en ’dansk’ pædagogik.

Et af Kathrines forslag er, at børnehjemmet opretter samtalegrupper, hvor børnene kan dele deres historier med hinanden. Den ide gav hun videre til stedets nye leder i juli i år, da hun var på et kort besøg. Kathrine fortæller, at hun heldigvis nåede at hilse på Daniel og hans bror. ”De var lidt utilfredse med, at jeg skulle af sted efter fire dage. Men jeg lovede jeg dem, at jeg kommer igen, og det løfte holder jeg, og jeg tror egentlig, at det er det vigtigste: at jeg fremstår som en voksen, de kan stole på. Måske er det endda vigtigere end at ændre de pædagogiske metoder.” ■

KATHRINE GROTH

Uddannet social- og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistent. Hun er desuden uddannet pædagog og diakon fra Diakonhøjskolen. Hun arbejder på et behandlingshjem for psykisk syge misbrugere og har tidligere arbejdet som volontør på et børnehjem i Honduras, udsendt af organisationen Impact (www.impact.co.dk)